

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА 2011

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ

“СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ”

децембар 2010

САДРЖАЈ

1. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ.....	3
1.1. Организовање и опремање	3
1.1.1. Организовање.....	3
1.1.2. Опремање Визиторског центра Лудах	3
1.1.3. Опремање чуварске службе	3
1.1.4. Чување- надзор и праћење стања	3
1.1.5. Обележавање и одржавање ознака	4
1.1.6. Документационо- информациони систем.....	4
1.1.7. Опште мере заштите	4
1.1.8. Посебне мере заштите	4
2. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА	5
2.1. Заштита и коришћење природних ресурса	5
2.1.1. Пољопривредно земљиште	5
2.1.2. Шумски ресурс.....	5
2.1.3. Ловни ресурс	5
2.1.4. Развој и уређење простора	6
3. ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	6
3.1. Истраживања.....	6
3.2. Флористичка истраживања и картирање вегетације	6
3.3. Орнитолошка истраживања	6
3.3.1. Мониторинг	6
3.3.2. Едукација.....	6
3.3.3. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	7
4. ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	7
☐ Усклађивање постојећег Плана управљања ,са новом законском регулативом.....	7
☐ Израда Годишњег програма управљања Предела изузетних одлика „Селевењске пустаре“.....	7
☐ Израда Годишњег извештаја о реализацији Годишњег програма управљања СРП „Селевењске пустаре“	7
☐ Израда посебних програма и пројеката и документације за конкурсање за средства (на локалном и међународном нивоу).....	7
5. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ.....	7
6. САРАДЊА	7
6.1. Сарадња са државним институцијама	7
6.2. Међународна сарадња.....	7
6.3. Сарадња са цивилним сектором	8
7. ПЛАНИРАНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА У 2011.....	9

Годишњи програм управљања базира се на документима: *Средњерочни програм заштите и развоја СРП „Селевењске пустаре“ за период 2008-2012*, Извештају о реализацији годишњег програма управљања 2010.

1. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1.1. ОРГАНИЗОВАЊЕ И ОПРЕМАЊЕ

1.1.1. Организовање

Јавно предузеће „Палић-Лудах“ је управљач на четири заштићена подручјау региону Суботице а једно од њих је и СРП „Селевењске пустаре“

Сектор заштите природе у Јавном преузећу „Палић-Лудах“ организовано је у функцији обављања управљачких послова . Стручна служба задужена је за планирање, програмирање, праћење стања, извештавање и надзор над радом чуварске службе. Чуварска служба обавље послове чувања, праћења стања и активних мера заштите.

У оквиру Службе се такође обављају послови сарадње са корисницима и власницима парцела у заштићеним подручјима. Обављају се и послови промоције и развоја едукативних садржаја.

1.1.2. Опремање Визиторског центра Лудах

Завршетак опремања Визиторског центра Лудах у Хајдукову који је у функцији радног простора Управљача свих заштићених природних добара у Суботици. Неопходно је довршити систем за биосанитацију воде и завршити процедуру техничког пријема како би објекат дошао у пуну функцију.

1.1.3. Опрмање чуварске службе

Опрема чуварске службе (униформе, фото, алати, теренско возило) реализована је 2008 путем донације из ЕУ фондова. Потребно је део обновити (униформе) а део унапредити (фото, ГПС, возила за чуваре)

1.1.4. Чување- надзор и праћење стања

Чување простора СРП „Селевењске пустаре“и надзор над спровођењем прописаних режима, наставиће се обављањем чуварских и надзорничких послова. Континуирани посао чувања простора природног добра и надзора над спровођењем режима заштите, намену и коришћење повшина, као и понашање посетилаца, обављаће један чувару сарадњи са:

- Пољочуварском службом општине Кањижа
- Ловочувар Удружења ловаца Кањижа – Ловачко друштво „Хоргош“

Праћење стања природних вредности на терену кроз чуварску и стручну службу. Послове праћења стања спроводиће делом чувар, а делом стручни сарадник надлежан за ово заштићено подручје. На посебном евиденционом картону води се чуварски дневник и подаци се континуирано уносе у базу података у оквиру Сектора за заштиту природних и културних добара Јавног предузећа „Палић Лудаш“. Вођење документације о заштићеном добру обавља стручни сарадник Сектора.

1.1.5. Обележавање и одржавање ознака

Одржавање обавезних табли и ознака на основу Правилника о обележавању природних добара (Сл.гл. РС 30/92,24/94,17/96) одвијаће се према потреби- у случају оштећења, или руинарања обавезних ознака..

1.1.6. Документационо- информациони систем

Наставак рада на бази података неопходној за управљање природним добром. Уношење нових података. Употреба ГПС- уређаја за унос значајних података. Проширење базе новим садржајима (површина, бројност популације и други значајни параметри)

1.1.7. Опште мере заштите

Теренским надзором, као и сарадњом и контактима са корисницима простора, реализоваће се спровођење режима заштите

1.1.8. Посебне мере заштите

- Наставак спровођења мера активне заштите природе- одстрањивање подраста киселог дрвета (Аилантхус алтиссима) из шумских састојина и пешчарских чистина Селевењске шуме које непосредно угрожавају опстанак популација ретких и заштићених врста.
- Наставак сузбијања циганског перја (*Asclepias syriaca*), који на осам локалитета угрожава отворену пешчарску вегетацију, на стаништима природних реткости, које су наведене у Црвеној књизи Србије.
- Организовање активности на спречавању ширења трске и успоравању неповољних процеса сукцесије на подручју субјединица Резервата на којима су заступљени екосистеми влажних ливада и других мањих ефемерних стајаћих вода
- Организовање чишћења шуме прикупљањем грањевине у зимском периоду у циљу спречавања зарастања станишта
- Наставак активности на процени стања хабитата најугроженијих врста и примењивање основних мера за њихову заштиту и унапређење у Селевењској шуми (кроз праћење стања и повремено чишћење микролокалитета)
- Спровођење активности на очувању орнитофауне и њихових станишта у сарадњи са Удружењем љубитеља природе „Рипариа“

1. Зимско храњење птица певачица

Наставак активности, како због помоћи у исхрани птица певачица током хладног зимског периода, тако и због боље и веће динамике у кретању и боравку ових птица у Резервату. На подручју резервата је постављена хранилица на локалитету у Селевењској шуми која се пуни семеном по потреби.

2. Постављање вештачких дупљи

Планира се даље постављање дупљи различитих величина и облика по целој површини Резервата ради повећања бројности постојећих гнездарица од којих су неке и природна реткост и ради настањивања неких нових врста птица дупљарица којима су оваква места за гнездење у окружењу Резервата. Посебан акценат је стављен на праћење популације модровране (*Цорациас гаррулус*), која је некада била велика на територији Војводине. С обзиром да су јој природна станишта знатно измењена, велики значај за њено одржање и повећање броја гнездећих парова представља постављање вештачких дупљи. Такође се планира и даље праћење успешности гнежђења у постављеним дупљама, праћење коришћења дупљи у зимском периоду (за преноћишта), чишћење дупљи после сезона гнежђења и наставак пројекта постављањем дупљи за модровране (*Coracias garrulus*).

3. Колонија ласта брегуница (*Riparia riparia*) и пчеларица (*Merops apiaster*)

Активности чишћења и прилагођавања станишта за гнежђење ових врста се настављају, како би се повећао број гнездећих парова брегуница и пчеларица на подручју Резервата. На основу досадашњих резултата, установљено је да се са веома малим изменама на терену, добија значајно већи број гнездећих парова.

2. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

2.1. ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

2.1.1. Пољопривредно земљиште

Наставиће се континуирани рад са корисницима и власницима пољопривредног земљишта на едукацији и презентацији природних вредности њиховог завичаја и развијању пројеката посебног коришћења. Радиће се и на програмима повратка традиционалном сточарењу (у деловима где је то дозвољено). У сарадњи са Пољочуварском службом општине Кањижа, планиране су и едукативне и организационе активности

2.1.2. Шумски ресурс

Корисник површина тренутно не постоји. У сарадњи са општином Кањижа требало би га дефинисати, иницирати израду нове Посебне шумске основе усклађене са Уредбом о заштити и интензивирати радове предвиђене претходеном основом који нису до краја реализовани.

2.1.3. Ловни ресурс

Активности на надзору и праћењу лова у односу на поштовање забране лова у Резервату.

2.1.4. Развој и уређење простора

- Рад на едукативним стазама (одржавање)
- Решавање питања коришћења Шумске куће.

3. ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

3.1. ИСТРАЖИВАЊА

3.2. ФЛОРИСТИЧКА ИСТРАЖИВАЊА И КАРТИРАЊЕ ВЕГЕТАЦИЈЕ

Наставак картирања и мониторинга популација природних реткости у флори. Наставак картирања и процена стања Селевењске шуме, која ће стварати основу за планирање рестаурације. Процена деградације објективним еколошким методама. Процена стања на ливадама, чије површине су смањене преораванем—Све активности ће се реализовати у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије.

3.3. ОРНИТОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

3.3.1. Мониторинг

Програм „Мониторинг орнитофауне Селевењских Пустара“ ће бити настављен у периоду гнежђења (од маја до краја августа на 15 пунктова за посматрање).

1. *Настањивање црне роде и орла белорепана*

Специјални резерват природе „Селевењске пустаре“ је због своје изолованости и специфичности терена потенцијално погодно место за настањивање црне роде и/ или орла белорепана, који су у блиској прошлости били настањени овде. Удружење љубитеља природе „Рипариа“ ће у сарадњи са Управљачем настојати да и у даљем периоду обезбеди услове за повратак ове две ретке и значајне врсте за наше поднебље постављењем вештачких гнезда, обезбеђивањем мира у шумском појасу, прехрањивањем и осталим мерама неопходним за боравак ових врста осетљивих на људски фактор.

2. *Картирање гнезда*

Картирање гнезда ће се и даље обављати не само у оквиру програма „мониторинг“, већ и због процене стања и динамике гнежђења одређених врста птица.

3. *Мониторинг ефикасности постављених вештачких дупљи*

Упоредо са постављањем вештачких дупљи за гнежђење, наставиће се и са мониторингом успешности постављања дупљи у сезони гнежђењана. Евидентираће се узроци који најчешће доводе до пропадања легла у потпуности (људски фактор и случајни узроци).

3.3.2. Едукација

Обогаћивање програмских садржаја који су у вези са природним вредностима Резервата. Рад на побољшању Програма за посетиоце (основне, средње школе; факултети; специјализоване посете). Сарадња са школама из околних насеља (Хајдуково, Бачки Виногради, Хоргош).

3.3.3. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Предузимање свих активности ради подизања нивоа промоције СРП „Селевењске пустаре“:
Наставак рада на интернет презентацији Управљача (www.ludas.rs), кроз поставке вести, текстова и фотографија.

4. ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

- УСКЛАЂИВАЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА, СА НОВОМ ЗАКОНСКОМ РЕГУЛАТИВОМ.
- ИЗРАДА ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ“
- ИЗРАДА ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О РЕАЛИЗАЦИЈИ ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА СРП „СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ“
- ИЗРАДА ПОСЕБНИХ ПРОГРАМА И ПРОЈЕКТА И ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА КОНКУРИСАЊЕ ЗА СРЕДСТВА (НА ЛОКАЛНОМ И МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ)
- Учешће у изради разних Програма који се односе на Предео изузетних одлика „Суботичка пешчара“, а реализују их друге институције или невладине организације

5. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Сарадња са корисницима простора са идејом остваривања циљева заштите и организовања заједничких акција са:

- Месном заједницом Бачки Виногради и Хоргош око заједничких активности
- Програмска сарадња са корисницима простора (шумарство, пољопривреда, ловство, водопривреда)

6. САРАДЊА

6.1. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

- Програмска сарадња са Градом- Општином
- Програмска сарадња са надлежним Секретаријатом у Покрајини
- Програмска сарадња са Министарством животне средине и просторног планирања
- Програмска сарадња са Заводом за заштиту природе Србије и другим стручним установама
- Програмска сарадња са научним институцијама и институцијама културе
- Сарадња са васпитно- образовним установама

6.2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

- Стручна сарадња и размена искустава са Националним парком Кишкуншаг (Мађарска) – рад на заједничким програмима и координација размене посетилаца (ZöldHáz Morahalom).
- Наставља се континуирана сарадња на нивоу надзорника заштићених добара и стручних сарадника.

6.3. САРАДЊА СА ЦИВИЛНИМ СЕКТОРОМ

- Сарадња са Удружењем љубитеља природе „Riparia“ и кроз разне програме мониторинга ретких и угрожених врста и спровођења мера активне заштите природе
- Сарадња са другим заинтересованим удружењима.

7. ПЛАНИРАНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА У 2011.

Aktivnosti na realizaciji Godišnjeg programa upravljanja SRP "Selevenjske pustare"		Upravljač	Pokrajinski sekretarijat za zaštitu životne sredine i održivi razvoj	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja	Posebni projekti
1.	Aktivnosti i mere na zaštiti, održavanju, praćenju stanja i unapređenju prirodnih vrednosti				
1.1.	Organizovanje i opremanje		600 000,00	800 000,00	
1.2.	Čuvanje prostora rezervata i nadzor	620 000,00		1 400 000,00	
1.3.	Obeležavanje	80 000,00			
1.4.	Dokumentaciono- informacioni sistemi	100 000,00			
1.5.	Opšte mere zaštite	80 000,00			
1.6.	Posebne mere zaštite	120 000,00	240 000,00	100 000,00	200 000,00
2.	Aktivnosti na održivom korišćenju prirodnih vrednosti, razvoju i unapređenju prostora				
2.1.	Zaštita prirodnih resursa				
	Poljoprivredno zemljište	40 000,00			
	Šume	20 000,00			
	Lovna fauna				
2.2.	Razvoj i uređenje prostora	40 000,00	40 000,00	100 000,00	
3	Naučno-istraživački i obrazovni rad				
3.1.	Istraživanja				200 000,00
3.2.	Edukacija	100 000,00	1 000 000,00		
4	Promocija vrednosti zaštićenog područja				
4.1.	Informisanje	80 000,00			
4.2.	Promocija	80 000,00	10 000,00	100 000,00	
5	Programska planska projektna dokumentacija				
		160 000,00		200 000,00	
6.	Saradnja sa lokalnim stanovništvom i korisnicima				
		40 000,00			
7.	Saradnja				
		40 000,00	100 000,00		100 000,00
Suma (RSD)	6 790 000,00	1 600 000,00	1 990 000,00	2 700 000,00	500 000,00